

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1942 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om höjning av avgifterna i postgirorörelsen samt införande av avgift för girering.

I en till bevillningsutskottet hänvisad motion nr 135 i första kammaren av herr *Velander* m. fl. har hemställts, »att riksdagen ville besluta dels om höjning av inbetalnings- och utbetalningsavgifterna i postgirorörelsen med genomgående 5 öre dels ock om införande av en avgift för girering av likaledes 5 öre».

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Avgifterna i postgirorörelsen äro bestämda genom förordning den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse. Enligt 6 § i nämnda förordning, sådant detta stadgande lyder jämlikt förordningarna den 18 maj 1934 (nr 169) och den 14 mars 1941 (nr 133), äger postverket i postgirorörelsen uppbära följande avgifter:

1) för varje inbetalning av högst 5 kronor	10 öre,
för varje inbetalning överstigande 5 men ej 50 kronor	15 » ,
för varje inbetalning överstigande 50 kronor	20 » ;
2) för varje utbetalning	15 » .

För girering utgår ingen avgift. Inbetalningsavgift utgår icke för belopp, som med posten försänts till kontoinnehavaren för att kontant utbetalas till honom av postanstalt, men som på hans begäran i stället gottskrives hans postgirokonto.

Inbetalningsavgiften har oförändrad tillämpats sedan den 1 juli 1934. Utbetalningsavgiften har däremot höjts från 10 till 15 öre för tiden från och med den 1 april 1941. För girering och gottskrivning har avgift aldrig utgått.

Förenämnda höjning av avgiften för utbetalningskort skedde efter förslag av generalpoststyrelsen i skrivelse den 21 januari 1941, vari styrelsen anförde bland annat följande.

I enlighet med de direktiv, som lämnades i samband med postgirorörelsens införande, upprättades särskilt bokslut för denna rörelsegren. Då postgirorörelsen helt förmedlades av postverket, måste självfallet bland rörelsens driftkostnader ingå ersättning till postverket för kostnaderna för postgirorörelsens handhavande. Denna ersättning hänförde sig dels till personal-, lokal- och liknande kostnader för postgirokontoret och dels till kostnaderna

för postgirogöromålens handläggning å postanstalterna. Enligt en av styrelsen under åren 1936 och 1937 verkställd utredning, vilken grundade sig på förhållandena under förstnämnda år, utgjorde medelkostnaden för inbetalningskort 22.57 öre, varav 17.58 öre hänförde sig till arbetet vid postanstalterna. Motsvarande kostnader för utbetalningskortet voro respektive 34.63 och 21.13 öre. Sedan nämnda utredning verkställdes, hade dock genom vidtagna rationaliseringsåtgärder de sammanlagda kostnaderna för transaktioner i postgiroörelsen kunnat något nedbringas. De genomsnittliga portoinkomsterna för inbetalningskortet under år 1939 belöpte sig till 15.3 öre för varje kort. Då portot för utbetalningskort för det dåvarande utgjorde 10 öre, täckte således portoinkomsterna för utbetalningskortet icke kostnaderna i tillnärmelsevis samma grad som fallet var beträffande inbetalningskortet. Styrelsen hemställde fördenskull, att avgiften för utbetalningskort måtte höjas till 15 öre.

I proposition nr 40 till 1941 års riksdag föreslogs höjning av avgiften för utbetalningskort i enlighet med generalpoststyrelsens förenämnda förslag. Propositionen, som tillstyrktes av bankoutskottet i utlåtande nr 10, bifölls av riksdagen. En i anledning av propositionen väckt motion I: 183, vari hemställts om höjning av samtliga avgifter i postgiroörelsen med 5 öre, avslogs av riksdagen på förslag av bankoutskottet. Beträffande det i motionen framställda yrkandet anförde bankoutskottet, att det, innan ståndpunkt kunde tagas i denna fråga, torde vara nödvändigt att hava tillgång till en utredning rörande de verkningar, som en höjning av inbetalningsavgifterna skulle föranleda särskilt för postanvisningsrörelsen. Någon utredning därom förelåg emellertid icke. Det syntes dessutom icke uteslutet, att en höjning av inbetalningsavgifterna skulle medföra en nedgång av inbetalningarna och därmed även av ränteinkomsterna å postgirokontorets medelsplaceringar, vilka inkomster vore av stor betydelse för postgiroörelsens bärighet.

I en den 20 februari 1942 av besparingsberedningens postkommitté till Kungl. Maj:t avgiven promemoria har föreslagits höjning av såväl avgifterna i postgiroörelsen som postanvisningsavgiften. Därvid framhölls bland annat att i betraktande av omsättningens storlek och med hänsyn till de risker, som vore förenade med handhavandet av de enorma summor postgiroörelsen tillförde postverket för betalningsförmedling, det överskott, som uppstode å postgiroörelsen, måste ur affärssynpunkt betraktas såsom alltför ringa. Kommittén ansåg en höjning av avgifterna i postgiroörelsen vara ur flera synpunkter motiverad. Denna höjning borde träffa alla de tre formerna för medelsöverföring i postgiroörelsen. Kommittén föreslog sålunda införande av en avgift för girering av 5 öre och höjning av utbetalningsavgiften till 20 öre. Beträffande inbetalningsavgiften föreslog kommittén införande av ytterligare en avgiftsgrupp, nämligen för belopp överstigande 250 kronor. Vid bibehållande av nuvarande inbetalningsavgifter borde avgiften för denna högsta grupp utgöra 30 öre. Emellertid föreslog kommittén höjning av samtliga inbetalningsavgifter i postgiroörelsen med 5 öre, eller till 15 öre för belopp av högst 5 kronor, till 20 öre för belopp

mellan 5 och 50 kronor, till 25 öre för belopp mellan 50 och 250 kronor samt till 35 öre för belopp över 250 kronor. De sålunda föreslagna ändringarna beträffande avgifterna i postgirorörelsen beräknades medföra en inkomstökning av i runt tal 3.5 miljoner kronor för år. I fråga om postanvisningsavgiften föreslogs höjning i samtliga avgiftsgrupper med 5 öre.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har frågan om en höjning av avgifterna i postgirorörelsen och om införande av avgift för girering upptagits till behandling av besparingsberedningens postkommitté, som i sin den 20 februari 1942 dagteknade promemoria förordat ändringar härutinnan av i stort sett samma innebörd som i förevarande motion föreslagits. Enligt vad utskottet inhämtat har nämnda promemoria remitterats till generalpoststyrelsen för yttrande. För utskottet har även uppgivits att i anledning av motionen inom styrelsen igångsatts utredning rörande storleken av kostnaderna i postgirorörelsen, beräknade efter nuvarande förhållanden, samt att denna utredning kan förväntas bliva slutförd under senare delen av innevarande år.

Utskottet vill för sin del framhålla, att, ehuru vissa skäl synas tala för en höjning av avgifterna i postgirorörelsen, utskottet likväl ej är berett att taga ställning till den i motionen berörda frågan. Såsom ovan anförts är densamma redan föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet. Med hänsyn härtill och då resultatet av den inom generalpoststyrelsen nu pågående utredningen rörande postgirorörelsen synes böra avvaktas, innan ett ställningstagande sker till förevarande spörsmål, anser sig utskottet icke kunna biträda motionärernas förslag. Därest den verkställda utredningen skulle visa, att fog förefinnes för en höjning av ifrågavarande avgifter, förväntar utskottet, att förslag i ämnet utan dröjsmål förelägges riksdagen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I:135 av herr Velander m. fl., om höjning av avgifterna i postgirorörelsen samt införande av avgift för girering, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 maj 1942.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Johan Bärge, Elon Andersson, friherre Lagerfelt, Sjödaht, Egnell, Ekman, Velander*, Eklund*, Robert Berg och Sandström; samt

från andra kammaren: herrar Hagberg i Malmö, Björklund, Hammarlund, Ortgård, Falk, Lundell, Karlsson i Grängesberg, Sundström i Skövde* och Bladh.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.